

NDIWORỌ KE MKPA NDUK KE UWEM

Ñwed Mbon Ephesus 2:1-22; Genesis 3:1-21.

QYQHỌ UKPEP-ÑKPỌ 401

Eke Mkarawa

IKỌ IBUOT: “Nnyin inim ke akpanikọ ite, edida mfọn Qbọñ Jesus enyaña nnyin”
(Utom Mme Apostle 15:11).

Ke Iñwañ

Ke anyan ini emi ebete, Adam ye Eve ema eduñ ke ediye Iñwañ Eden. Abasi ekesin mmọ do man ekpeme iñwañ oro. Mmọ ekenyene ndidia mme mfri eto nte udia mmọ. Mbet, me ewuhọ kiet kpọt okodu, “Edi ama edi eto ifiok, eti ye idiok, kudia ke esit” (Genesis 2:17). Abasi ama etiñ ọnọ mmọ ñko abaña ufen emi editienede owo nditut utọñ ke ibet oro. Enye ama ọdọhọ ete, “Koro ke usen eke afo adiake ke esit afo eyekpa mkpa” (Genesis 2:17).

Satan

Edi Adam ye Eve ema enyene asua, Satan, kpa nte nnyin inyenede mfin. Usen kiet, Satan ama asaña ke mbiet urukikọt eketiñ ikọ ọno Eve onyuñ abiaña enye. Satan ama ọdọhọ ete ke enye idikpaha edieke enye adiake mfri emi Abasi akakpande ete ekudia. Satan iketiñke akpanikọ. Eduri nnyin utọñ ete ke enye edi osu-nsu ye ete nsu (John 8:44). Kpa ye oro ndusuk owo ke ekpañ utọñ enọ enye enyuñ enim se enye etiñde ke akpanikọ.

Ema Edomo

Eve ama akpañ utọñ ọnọ urukikọt ndien ema edomo enye man otut utọñ ke uyo Abasi. Akpa, enye ama ese eto oro. Ndisuk emi ekedi akpa ifet enye nditim nse eto emi. Ekedi ediye eto, nte enye eketiede ye uduot ikọñ esie ke akpanikọ ama anam enye edi nte eyede ndise. Ke Satan anamde owo ese ñkpọ eke ema ekekpan, enye anam ñkpọ oro etie nte ọfọn. Idem mfri oro ama etie nte ọfọn se ediade, ndusuk ñko enye ama ekpere isọñ onyuñ emem nte etetde. Ndien Eve eti se urukikọt eketiñde, “Mbufo eyenyuñ etie nte Abasi” ke mmọ edidiade mfri oro (Genesis 3:5). Eketie nte enye ama efere ete ke Abasi ama ọdọhọ ete ke enye eyekpa, edi enye okoyom ndidomo mfri oro nse nnyuñ nte nte Abasi. Edi akpanikọ nte ke Satan ama aka iso enyik enye, ndien enye ama adia mfri oro. Ndien enye ama ada ndusuk ọnọ ebe esie, ndien ebe esie adia ñko. Mmọ ema eduọ ke idomo oro enyuñ enam idiok-ñkpọ ke nditut utọñ ke uyo Abasi.

Ema Edomo Christ

Satan ama odomo Jesus Christ edi Enye ikanamke se Satan okoyomde Enye anam. Utu ke oro, Jesus ama etiñ se Ñwed Abasi ye se Abasi ọdọhọde. Jesus ikọduhọ ke idomo edi Enye ọkọdọhọ ete “Daha mi ke usuñ, Satan” (Matthew 4:10), Satan ekenyene ndidaha.

Ke Satan edide ndidomo fi, ti nte Jesus akakande enye. Ke James 4:7 nnyin ikot ite, “Eñwana ye Satan, ndien enye eyefehe ọkpọñ mbufo”. Etiñ enọ nnyin ete ikpeme inyuñ ibọñ akam (1 Peter 4:7), inyuñ “isine ofuri ñkpọ-ekọñ Abasi” man nnyin ikpekeme ndiñwana ye ñkari Satan (Ñwed Mbon Ephesus 6:11). Idighe idiok-ñkpọ owo ndiduk ke idomo, edi idiok-ñkpọ owo ndinyime nnọ Satan.

Idiok-ñkpọ

Ke Adam ye Eve ema ekedia mfri emi ekekpande, mme ñkpọ ema ekpuhorede. Mmọ ikọduhọ ikpa, edi mmọ ema enyene ubiom-ikpe ke esit ndien mmọ ema ekpaña ke Spirit, nte Abasi ọkọdọhọde. Mmọ ema edomo ndidibe ke iso Abasi. Mmọ ikakaha ikosobo ye Enye ke ini Abasi ekedide ke ofum uwemeyo ndisobo ye mmọ (Genesis 3:8). Ke mmọ ekefiokde ete ke Abasi ama ọdiọñ, mmọ ema edomo ndikut ndudue nnọ owo efen.

Oto ke ntut-utọ́n mmọ́ Abasi ama ebin Adam ye Eve osioño ke Iñwañ ndien mmọ́ ekenyene ndinam ọkpọsọ́n utom man enyene udia. Ikebighike tọ́n nte mmọ́ ekenyene edinem ebuana ye Abasi, mmọ́ ema ekpaña ke Spirit enyuñ edianare ye Enye. Ediwak isuñi ema etiene ntut-utọ́n kiet oro. Abasi ama ọdọhọ́ ete ke mmọ́ eyefiak ke ntan, mmọ́ eyekpaña eyenyuñ ebuk mmọ́. Idighe kpa Adam ye Eve ikpọ́n ekebọ́ ufen ke ntak ntut-utọ́n oro, edi nditọ́ mmọ́ ñko ema ebọ́ ufen. Mme isuñi oro ekedoro kpukpru owo ke idem. Ekekot Eve “eka kpukpru mme andidu uwem” (Genesis 3:20), ntre enye ekedi akpa eka ọ́nọ́ kpukpru nnyin. Nte nnyin imọ́bọ́ ufen ke ntak idiọk-ńkpọ́ kiet oro? Ih. Imokot ke Ẹwẹd Mbon Rome 5:12 ite: “Nte idiọk-ńkpọ́ okotode owo kiet oduk ke ererimbot, mkpa onyuñ otode ke idiọk-ńkpọ́ oro oduk; mkpa ebe osim kpukpru owo, koro kpukpru owo ema enam idiọk-ńkpọ́”. Kpukpru owo emana ke idiọk-ńkpọ́ ndien enyuñ edi mme anam idiọk-ńkpọ́ ke uduot mmọ́. Ẹwẹd Abasi etiñ ọ́nọ́ nnyin ete, “Koro kpukpru owo ema enam idiọk-ńkpọ́, enyuñ etaba ubọ́n Abasi” (Ẹwẹd Mbon Rome 3:23). Ibọ́họ́ke owo amanade obufa enye akpa ke Spirit.

Uduak Abasi

Idiọk-ńkpọ́, mkpa, ye ubierikpe, ekpedi idiọk ndise ke uduak Abasi ndifak owo mikpekoduhe. Ntut-utọ́n kiet ke Iñwañ Eden ama abahare kpukpru owo ye Abasi emi okobotde mmọ́ onyuñ amade mmọ́. Edi Abasi ama enyene uduak ndifak owo. Enye ama owot mme unam, ọduok iyip, onyuñ ada mme ikpa mmọ́ anam ufuhọ́-ńkpọ́ ọ́nọ́ Adam ye Eve. Ẹwẹd ekpep ete erifen mme idiọk-ńkpọ́ iduhe ibọ́họ́ke eduokde iyip (Mme Hebrew 9:22). Iyip mme unam akada ọ́nọ́ Iyip Jesus emi akanade ọduọhọ́ man enyaña owo.

Ema enọ́ Nditọ́ Israel mbet emi okoyomde mmọ́ ewot mme unam enyuñ eda iyip eyet man efen mme idiọk-ńkpọ́ mmọ́, man mmọ́ enyuñ ekeme ndikpono Abasi. Edi Abasi ama enyene usuñ eke ọ́fọ́nde akan ọ́nọ́ mmọ́ ndidu uwem nnyuñ nnam ńkpọ́ Esie, oro edi, “ediomi eke ọ́fọ́nde akan” (Mme Hebrew 8:6).

Jesus ekedi Eyen Abasi. Abasi ama ama Enye eti-eti, edi Abasi ama ama owo ñko. Uduak Abasi ekedi ndidọ́n Eyen Esie man ayak uwem Esie ọ́nọ́, man mme owo ebọ́ erifen ke mme idiọk-ńkpọ́ mmọ́. “Koro Abasi akamama ererimbot ntem, tutu Enye osio ikpọ́n-ikpọ́n Eyen emi Enye obonde ọ́nọ́, man owo ekededede eke ọ́buotde idem ye Enye okutak, edi enyene nsinsi uwem” (John 3:16). Abasi ayarade ima Esie ye nnyin, “Ke emi Christ akpade ke ibuot nnyin ke adañemi nnyin isuk idide mme idiọk owo kaña” (Ẹwẹd Mbon Rome 5:8).

Erinyaña

Afo omokot ete ema ekọ́n Jesus ke eto, Enye ama onyuñ ọ́nọ́ uwem Esie ke ntak nnyin. Jesus ọ́kọ́dọ́họ́ ete Iyip Esie “ọ́kọ́dọ́họ́ abaña ediwak owo, man efen mme idiọk-ńkpọ́ mmọ́” (Matthew 26:28). Jesus ama ọ́bọ́ ufen eti-eti onyuñ ayak ediwak ńkpọ́ atak Enye man ekpenyaña nnyin. Enye ama onyime ndinam uduak Abasi man efak mme owo esio ke mme idiọk-ńkpọ́ mmọ́.

Abasi ama okure utom Esie ke uduak emi, edi ana owo kiet-kiet anam udeme utom esie, oro edi, “buot idem” (Utom Mme Apostle 16:31). Kpukpru owo enyene nditua mkpọ́fiok, nnyuñ mbeñe erifen, nnyuñ nnim Abasi ke akpanikọ́ man ebọ́ erinyaña ukpọ́n. Ẹwẹd Abasi ekpep ete ke Abasi eyenyene mbọ́m ọ́nọ́ mmọ́ eke eyararede mme idiọk-ńkpọ́ mmọ́ enyuñ enyimeede ndikpọ́n (Mme Ẹke 28:13). Nte enyaña fi? Nte afo amatua mkpọ́fiok abaña mme idiọk-ńkpọ́ fo? Edieke edide ntre, afo ukpaha aba ke Spirit edi nsinsi uwem ọ́mọ́tọ́nọ́ ke esit fo, ndien afo eyeduñ ke nsinsi ye Ọ́bọ́n edieke akade iso asaña ye Enye mi.

Uwem

Ke ini Jesus akakpade onyuñ ọduokde Iyip Esie, enye ama asiak usuñ ọ́nọ́ nnyin ndibọ́họ́ hell. Utu ke ndikpa ke Spirit, mme owo ekeme ndidu uwem ke Spirit. Utu ke mkpa ye ekim, uwem ye uñwana edu ke emi. Jesus ama ekpep mme owo ete: “Owo eke okopde uyo Mi, onyuñ ọ́buotde idem ye Enye emi ọ́kọ́dọ́nde Mi enyene nsinsi uwem, inyuñ idukke ke ikpe, edi ama oto ke mkpa ebe oduk ke uwem” (John 5:24). Jesus ọ́kọ́dọ́họ́ ete “Owo eke ededi eke odude uwem onyuñ ọ́buotde idem ye Ami

idikpaha ke nsinsi” (John 11:26). Ke 1 John 5:12, nnyin ikot ite: “Owo eke enyenede Eyen enyene uwem oro; owo eke minyeneke Eyen Abasi inyeneke uwem oro”.

Paul, owo-mbet ama ewet ọ̀nọ̀ esọ̀k mbon obio Ephesus. Enye ama eti mmọ̀ abañá se Abasi akanamde ọ̀nọ̀ mmọ̀ ke ini mmọ̀ ekebeñede erifen ndien ekenyañá mmọ̀. Owo eke minyeneke erinyaña “akpa” ke Spirit ke ntak ndudue ye mme idiọ̀k-ńkpọ̀ esie. Ke ini owo oro atuade mkpọ̀fiọ̀k abañá mme idiọ̀k-ńkpọ̀ esie onyũ ọ̀fiọ̀kde ete Ọ̀bọ̀n emefen ọ̀nọ̀ enye, enọ̀ enye nsinsi uwem. Enam enye odu uwem, inyuñ idighe aba eyen ntut-utọ̀n. Ke ini owo amanade obufa onyũ enyenede Jesus ke esit esie, enye inamke idiọ̀k-ńkpọ̀ aba (1 John 3:9). Enyaña enye esio ke ubọ̀k Satan (John 5:18). Jesus ekedi ndibiat utom Satan ndinyuñ ññwam mme owo, oro edi, “man mmọ̀ ekabare, ewọ̀nọ̀ ke ekim, eduk ke uñwana, ekpọ̀n odudu Satan, etiene Abasi, man mmọ̀ ebọ̀ erifen mme idiọ̀k-ńkpọ̀ ye udeme ke otu mmọ̀ emi anamde mmọ̀ esana oto ke mbuọ̀tidem” (Utom Mme Apostle 26:18).

Mfọ̀n

Didie ke owo enyene erinyaña? “Koro ke mfọ̀n ke ema enyaña mbufo oto ke mbuọ̀tidem: erinyaña emi inyuñ itoho mbufo; edi Abasi ọ̀nọ̀nọ̀; itoho se mbufo enamde, mbak owo baba kiet edibure mbure”. Owo ikemeke ndisaña ke usuñ idem esie nnyene nsinsi uwem inyuñ ikemeke ndikpe ekọ̀m-urua man enyaña enye. Owo ọ̀bọ̀ erinyaña ke mfọ̀n oto ke mbuọ̀tidem ke Jesus Christ. Mfọ̀n edi se nnyin midotke ndibọ̀. Ọ̀bọ̀n ọ̀fọ̀n ido onyũ enyene esit mbọ̀m ọ̀nọ̀ mmọ̀ emi eyomde Enye. Jonah ọ̀kọ̀dọ̀họ̀ ete “Koro mfiọ̀kde nte afo edi Abasi mbọ̀m ye mfọ̀n, usọ̀pke iyaresit, edi okpon ima” (Jonah 4:2). Nehemiah ọ̀kọ̀dọ̀họ̀ “Afo edi Abasi eridahado, ye mfọ̀n, ye mbọ̀m, ye anyan ime, ye akwa ima” (Nehemiah 9:17).

Ekpuhọ̀re

Nso ukpuhọ̀re ke Abasi anam ntem! Ke owo ọ̀bọ̀de erinyaña, efen ke mme idiọ̀k-ńkpọ̀ esie enye inyuñ inamke mmọ̀ aba. Enye edi obufa owo eke enyañade man anam nti utom. Enye enyene emem ye Abasi onyũ enyene ebuana ye Christ. Enye ọ̀bọ̀ uwak edidiọ̀n, koro Jesus ama emenere enye ke enyọ̀n anam etie ke “mme itie Heaven” ye mme anditiene-Christ efen ye Jesus Christ ke idem Esie. Enye idianakede ye Abasi, idighe aba esen-owo edi edi amana-isọ̀n.

Kpukpru mmọ̀ eke enyañade ekpetoto ebiet ekededi, Jew me owo mme Idut (Gentile) edi se edade ebọ̀p ufọ̀k Abasi. Mmọ̀ kiet-kiet enyene itie mmọ̀ nte itiat, edifọ̀p-mbat (brick), ye obukpọ̀k enyenede ke ufọ̀k eke ebọ̀pde. Ebọ̀p mmọ̀ edian ọ̀tọ̀ kiet ndidi Itie-ukpono Abasi. Owo kiet-kiet ana asaña ekpere Abasi onyũ ekpeme se enye etiñde me anamde man Spirit Abasi oduñ ke Itie-ukpono Abasi oro. Nso utibe ifet ke nnyin inyene ntem, onyũ okpon adaña didie mme ńkpọ̀ eke Abasi ebeñede onim ọ̀nọ̀ nnyin emi ikopde uyo Esie!

MME MBUME

- 1 Nso idi epistle (ńwede)?
- 2 Anie ekewet ńwede emi ọ̀nọ̀ esọ̀k Mbon Ephesus?
- 3 Ikọ̀ emi “ndinam odu uwem” ọ̀wọ̀rọ̀ didie?
- 4 Didie ke idiọ̀k-ńkpọ̀ okoto owo kiet?
- 5 Siak ndusuk isuñi emi eketienede akpa ntut-utọ̀n.
- 6 Anie ọ̀kọ̀bọ̀ ufen ke ntak akpa idiọ̀k-ńkpọ̀?
- 7 Nso ikedi uduak Abasi ndifak owo?
- 8 Mfọ̀n edi nso?
- 9 Nso udeme ke Jesus ekenyene ke uduak Abasi?
- 10 Kpep nyuñ mum sin ke ibuot John 3:16.